

Takva ile ihlas arasında ne fark vardır? Takvanın içinde salih amel var mı? Takvanın mertebeleri var mıdır? Salih amel nedir; Risale-i Nur penceresinden açıklar mısınız?

İhlas: Yapılan ibadetin Allah için yapılmasıdır. Bu tanımın içine takva da giriyor. Zira **takva**, günahlardan kaçınmaktır. Günahlardan kaçınmak da bir ibadettir. Yani ibadet kavramının içinde Allah'ın yapın dediği şeyler olduğu gibi, yapmayın dediği yasaklar da yer almaktadır. Dolayısı ile ihlaslı bir takva sonuç verecektir. Yani Allah'tan çekindiği ve Allah yapma dediği için ortaya konan davranış bir ibadet olur.

Hem salih amel ve hem de takvayı ibadet olarak tanımlayabiliriz. İbadetin ruhu ise ihlastır.

Üstadımız takvanın ilk adımı ve seviyemize uygun olan kısmından alıp en nihai ve ehassı havassa ait olan mertebesine kadar mertebeleri gösteriyor. Gerçekte de öyledir.

İşte **birinci basamak** olarak farzları yapıp büyük günahları işlememek, diyor. Bu tanım, zaten bir müminde olması gereken bir haldir. Büyük günahlardan kaçınmayı alışkanlık haline getiren, zamanla küçük günahlara da kolaylıkla sırt çevirebilir. Takva yolunda yavaş yavaş mertebe katedebilir. Dolayısı ile farzları yapmakla, salih amelleri işlemeyi alışkanlık haline getirmek hedeflenirken; büyük günahlardan kaçınmak sayesinde de zamanla küçük günahlardan uzaklaşmayı alışkanlık haline getirmek hedeflenmiştir.

Ancak bu süreç bir anda gerçekleşmiyor, gerçekleşmediği için de ümitsizliğe girmeden yolumuza devam etmekle mükellefiz.

Salih Amel: Allah rızâsına uygun hayırlı amel, günahlardan uzak olan iş ve fiil demektir. Maddi veya mânevi hukuk-u ibâdı ifâ etmektir. Yani maddi veya manevi, kulluk sorumluluklarını yerine getirmek anlamına da gelir.

Salih amel geniş ve mutlak bir kavram olmasından dolayı, bazen cihat, bazen sadaka, bazen güler yüz, bazen de yoldan zarar verici taşı atmak suretinde tecelli eder.

Üstad bu konuyu şu şekilde izah ediyor:

"Bugünlerde Kur'an-ı Hakîm'in nazarında, imandan sonra en ziyade esas tutulan *takvâ* ve *amel-i sâlih* esaslarını düşündüm. *Takvâ*, menhiyyattan ve günahlardan ictinab etmek ve *amel-i sâlih*, emir dâiresinde hareket ve hayrat kazanmaktır. Her zaman def-i

şer, celb-i nef'a râcih olmakla beraber, bu tahribat ve sefahet ve cazibedâr hevesat zamanında bu takvâ olan, def-i mefasid ve terk-i kebâir üss-ül esas olup, büyük bir rüchaniyyet kesbetmiş. Bu zamanda tahribat ve menfi cereyan dehşetlendiği için, takvâ, bu tahribata karşı en büyük esastır. Farzlarını yapan, kebireleri işlemiyen kurtulur. Böyle kebâir-i azime içinde amel-i sâlih'in ihlasla muvaffakiyyeti pek azdır. Hem az bir *amel-i sâlih* bu ağır şerait içinde çok hükmündedir."

"Hem takvâ içinde bir nevi amel-i sâlih var. Çünkü, bir haramın terki vacibdir. Bir vacibi işlemek, çok sünnetlere mukabil sevabı var. *Takva*; böyle zamanlarda, binler günahın tehacümünde bir tek ictinab, az bir amelle, yüzler günah terkinde, yüzer vacib işlenmiş oluyor. Bu ehemmiyetli nokta; niyetiyle, takvâ namıyla ve gûnahtan kaçınmak kasdıyla menfî ibâdetten gelen ehemmiyetli a'mâl-i sâlihadır..."(1)

(1) bk. [Kastamonu Lahikası, 103. Mektup.](#)